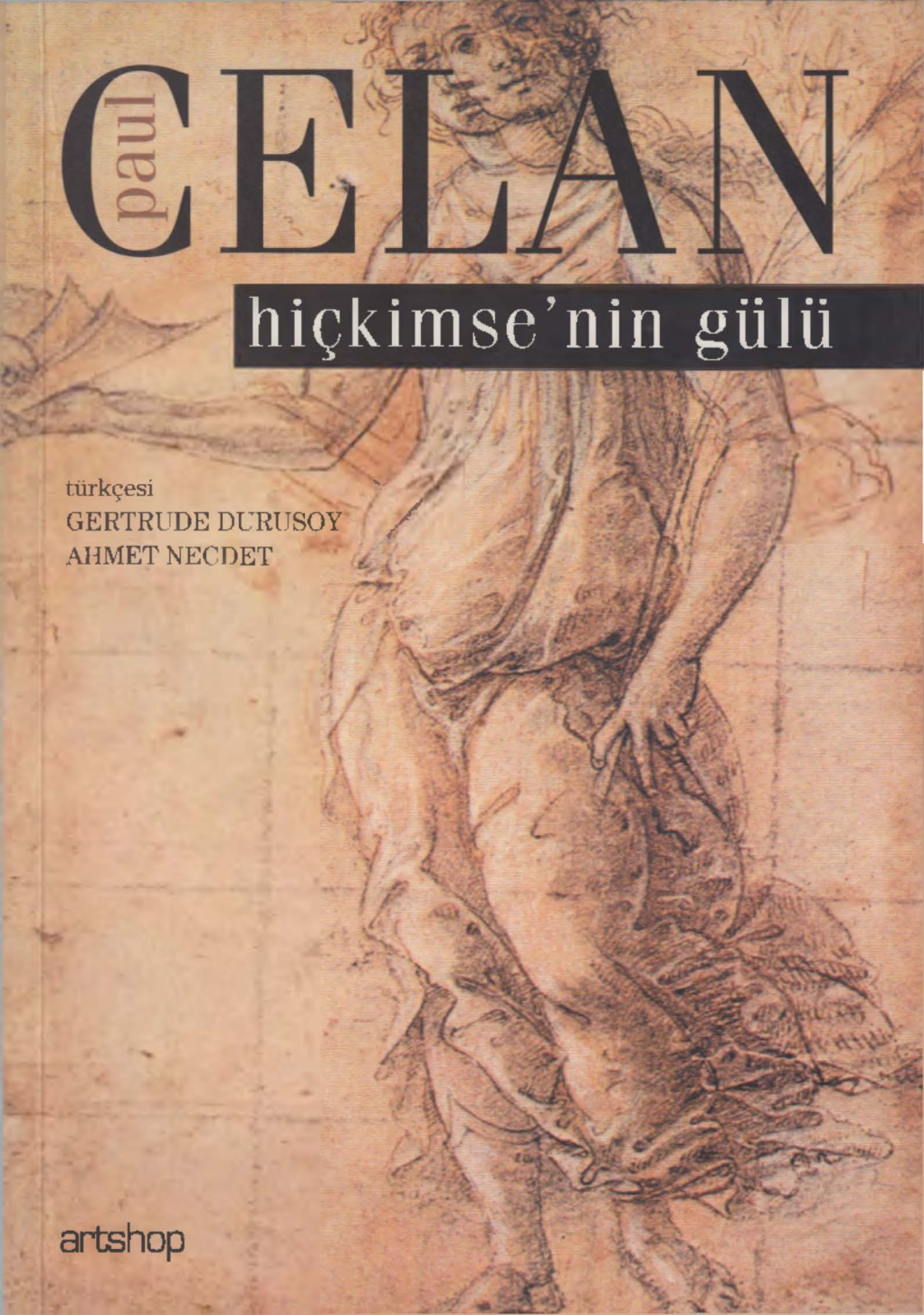

paul CELAN

hiçkimse'nin gülü

türkçesi
GERTRUDE DURUSOY
AHMET NECDET

artshop

ARTSHOP
ŞİİR DİZİSİ: 06

Hiçkimse'nin Gülü
PAUL CELAN

Türkçesi
Gertrude Durusoy
Ahmet Necdet

Yayın Yönetmeni
Vedat AKDAMAR

Kapak Tasarımı
Mehmet Esat
Kapak Deseni
Botticelli

Birinci Basım
Şubat 2006, Artshop

Baskı
Can Matbaacılık
(0212) 613 10 77

ISBN
975-6038-10-1

Tüm hakları saklıdır.
Bu kitabın yayın hakları Artshop adına Vedat AKDAMAR'a aittir.

artshop
yayıncılık

Rıhtım Cad. Veli Alemdar Han Kat: 2/ 203-204
Karaköy/ İstanbul

PAUL CELAN

•

Hiçkimse'nin Gülü

Türkçesi
Gertrude Durusoy
Ahmet Necdet

artshop
yayıncılık

Ossip Mandelstamm'ın anısına

I

İÇLERİNDE TOPRAK VARDI

İÇLERİNDE TOPRAK VARDI, ve
kazıyorlardı.

Ha bire kazıyorlardı, böyle geçerdi
geceleri, gündüzleri. Ve övgü yağdırmazlardı Tanrı'ya,
söylentiye göre, tüm bunları dileyen,
söylentiye göre, tüm bunları bilen.

Kazıyorlardı ve hiçbir şey duymazlardı;
akıllanmadılar, bir türkü icad etmediler,
bir dil de bulamadılar kendilerine göre.
Kazıyorlardı.

Bir sessizlik oldu, bir de fırtına,
tüm denizler geldi.
Kazıyorum, kazıyorsun, kazıyor solucan da,
Ve orda türkü söyleyen der: Kazıyorlar.

Ey biri, ey hiçbiri, ey hiçkimse, ey sen:
Nereye gidilirdi, hiçbir yere gitmezken?
Ey sen ki kazıyorsun, ve ben kazıyorum kendimi sana,
ve bir yüzük doğuyor parmağımızda.

DERİNE GİTMENİN SÖZÜ

DERİNE GITMENİN SÖZÜ,
bu bizim okuduğumuz.
O tarihten bu yana yıllar, sözler.
Biz hâlâ o'yuz.

Biliyor musun, sonsuzdur mekân,
biliyor musun, uçmana ne gerek var,
biliyor musun, senin gözüne yazılan,
bize derinliği daha derin kılar.

ŞARAPTA ve KAYBOLUŞTA

ŞARAPTA ve KAYBOLUŞTA, her
ikisinin sonuna doğru:

ben kardan atla gidiyordum, duyuyor musun,
götürüyordum Tanrı'yı uzağa-yakına, şarkı söylüyordu,
bu
bizim son atla gidişimizdi
insan-engelleri üzerinden.

Büzülüp saklanıyorlardı, bizi
işittikleri zaman kendileri üzerinde
kişnememizi
dolaylı yazıyorlardı,
değiştirip aktararak
kendi imge dolu dillerinden birine.

ZURİCH, ZUM STORCHEN

Nelly Sachs için

Söz konusu Fazla olanıydı,
Az olanı. Sen'din
ve ne var ki-sen, karartılmış
aydınlık, Yahudi olan,
Tanrı'ndı
senin.

Konu
buydu.
Bir göğe çıkma günü,
katedral karşı taraftaydı,
biraz altınla geldi suyu geçerek.

Senin Tanrı'ndı söz konusu, ben
karşı çıktım ona, ben
ümitlensin diye izin verdim
bende olan kalbime:
onun
en yüce, can çekişen, onun
bahtına küsmüş sözüne.

Bana baktı gözün, baktı uzaklara,
sözle eşlik etti göze, duyduğum şuydu:

Biz
bilmiyoruz işte, biliyor musun,
biz
bilmiyoruz işte şunu,
neyin
geçerli olduğunu.

ÜÇÜMÜZ, DÖRDÜMÜZ

Nane, kıvırcık, kıvırcık nane,
bu evin önünde, evin önünde.

Bu saat, senin saatin,
benim ağzımla kelâm etsin.

Ağızla, onun suskunluğu ve
direnen sözcükler ile.

Uzaktakilerle, dar olanlarla,
yakın olan yıkılanlarla.

Tek benimle, üçümüzle orda,
yarı bağlı, yarı açıklarda.

Nane, kıvırcık, kıvırcık nane,
bu evin önünde, evin önünde.

NE KADAR ÇOK YILDIZ

NE KADAR ÇOK YILDIZ, bize
sunulan. Oysa ben,
sana baktığımda-ne zaman?-
dışarıda
başka dünyalardaydım.

Ah bu yollar, samanyolu,
ah bu saat, bize doğru
geceleri getiren
adlarımızın yük'üne. Pekâlâ,
biliyorum, doğru değil,
yaşadığımız, gidiyordu
körü körüne bir soluk yalnız
Orası ile Burada-Olmayan ve Kimi Zaman arasında,
bir göz kuyrukluyıldız gibi
bulanık bakardı sönmüş olana, kor haline geldiği
uçurumlarda, zaman
bir meme ucu gibi görkemliydi,
ki onun üzerinde inip çıkıyor
ve uzaklaşıyordu yetişenler, var olan
veya olmuş olan veyahut olacak olan-,

biliyorum,
ben biliyorum ve sen biliyorsun, biz biliyorduk,
bilmiyorduk, biz
buradaydık orada değil,
ve arasıra, sadece
aramızda durduğu zaman Hiç,
tamamen karışıyorduk birbirimize.

SENİN GÖÇÜP GİTMEN

SENİN
GÖÇÜP GİTMEN bu gece.
Sözcüklerle geri getirdim seni, işte burdasın,
her şey gerçektir ve gerçeği
bekleyiştir.

Fasulye tırmanıyor
penceremizin önünde: düşünsene
yanımızda kim büyüyor,
kim bakıyor ona.

Tanrı, böyle okumuşuz biz,
bir parçadır ve ikinci bir tane,
hasat edilenlerin
ölümünde
büyüyerek kapanır kendine.

Oraya
götürür bakışlar bizi,
bu yarımla
düşer kalkarız.

HER İKİ ELDE

HER IKI ELDE, orda
yıldızların bende büyüdüğü yerde, uzak
tüm göklerden, yakın
tüm göklere:
Ne güzel
uyanık kalınır orda! Ne güzel
kendini bize gösteriyor dünya, tam
orta yerden aramızda.

Sen
gözünün olduğu yerdesin, sen
aşağıdasın, ben
bulurum yolumu.

Ah bu gezgin boş
konuksever orta. Ayrı ayrı,
ben sana rastlıyorum, sen
bana rastlıyorsun, birbirimize
rastlayarak, bakıyoruz
arasından:

Ta
kendisi
bizi
yitirdi, ta
kendisi
bizi
unuttu, ta
kendisi
bizi-

ONİKİ YIL

Gerçek
kalan, gerçek
olmuş olan satır: ... *senin*
Paris'teki ev-ellerinin
kurban olduğu yer.

Üç kez derinden soluk almış,
üç kez arasından parıldamış.

Dilsiz olunur, sağır olunur
gözlerin ardından.
Zehirin çiçek açtığını görüyorum.
Her türlü söz ve biçimde.

Git. Gel.
Aşk adını siler: o
katılır sana.

TÜM DÜŞÜNCELERİMLE

TÜM DÜŞÜNCELERİMLE çekip
gittim bu dünyadan: oradaydın sen,
sen ki benim Sessiz'im, benim Açık-Seçik'im, ve-
karşıladın bizi.

Kim
diyor, her şeyimizin öldüğünü
gözümüz yokolduğunda?
Her şey uyanıyordu, her şey başlıyordu.

Bir güneş geldi yüzerek kocaman, parlak
karşısında duruyordu can ile can, apaydınlık,
emir verir gibi susarak ona
gösterdiler yolunu.

Hafifçe
açıldı kucağın, sessiz sessiz
çıktı gökyüzüne bir soluk,
ve bulutlanan, acaba
hem biçim hem de bizden değil miydi, değil miydi
bir isim kadar iyi?

SU BENDİ

Bütün bu hüzünlerinin
üzerinde: ikinci bir
gökyüzü yok.

Bir ağızda,
ki bu yüzden o bir binlik sözcüğüydü,
yitirdim ben-
bir sözcük yitirdim,
bende kalmış olan:
kız kardeş.

Bir de
çoktanrılıkta
bir sözcük yitirdim beni arayan:
Kaddisch.

Su bendinden
geçmem gerekti, geriye-
karşıya-dışarıya çekip kurtarmak için:
Jiskor.

SESSİZ SONBAHAR KOKULARI

SESSİZ SONBAHAR KOKULARI. O
yıldızçiçeği, kırılmadan, gidiyordu
ülke ile uçurum arasında
belleğini geçerek.

Yabancı bir kayboluş
ordaydı biçim kazanırken,
neredeyse
yaşayabilirdin sen.

BUZ, CENNET

Bir ülke var kaybolmuş,
sazlıkta bir ay göveriyor,
ve bizimle donup kalmış,
çepçevre yanıyor ve görüyor.

Görüyor, çünkü gözleri var,
aydınlık yerküreler çoğu.
Gece, gece, küllü sular.
Görüyor, göz çocuğu.

Görüyor, görüyor, görüyoruz,
ben seni görüyorum, görüyorsun sen.
Nerdeyse dirilecek buz
daha saati gelmeden.

MEZMUR

Hiçkimse tekrar yoğurmaz bizi toprak ve balçıktan,
Hiçkimse tozumuzdan söz etmez.
Hiçkimse.

Sana ovgüler olsun, Hiçkimse.
Senin hatırın için
çiçek açmak istiyoruz
sana
doğru.

Bir Hiç
idik, bir Hiç'iz, kalacağız
oyle, çiçek açarak:
Hiç gülü,
Hiçkimse'nin gülü.

Can aydınlığının
dişil çiçek organı ile,
ıssız gök ipçiği ile,
tacı kırmızı
erguvan rengi sözcükten, şarkı olarak
söylediğimiz üzerine, o üzerine
dikenlerin.

TÜBİNGEN, OCAK

Kör olmaya ikna
olunan gözler.
Onların- "bir
bilmece, saf olarak ortaya
çıkan bir şey"-, onların
anıları
yüzen Hölderlin Kuleleriyle ilgili,
çevrilmiş martılarla.

Boğulmuş marangozların ziyaretleri
bu
suya dalan sözlere:

Gelse,
gelse bir insan,
dünyaya gelse bir insan, bugün,
parlayan sakalıyla
patriarkların: o sadece,
o eski zamandan
söz etse, o
sadece agulayabilirdi,
her zaman, her zaman ve
hiç durmadan.

("Pallaksch. Pallaksch.")

ÖZSUYU GİBİ

Suskunluk, altın gibi yanmış,
kömürleşen
ellerde.

Büyük, kül rengi,
tüm yitirilenler gibi yakın
kız kardeş görüntüsü:

Tüm isimler, hep birlikte
yanmış olan tüm
isimler. O kadar çok
kutsanacak kül. O kadar çok
kazanılmış toprak
üzerinde
hafif, o kadar hafif
can-çemberinin

Büyük. Kül rengi. Cüruf-
suz.

Sen. O zaman.
Sen solgun
ısırarak açılan tomurcukla.
Sen şarap selinde.

(Öyle değil mi, bize de
bu saat yol vermişti?
İyi,
iyi, tıpkı geçerken ölen sözün gibi.)

Suskunluk, altın gibi yanmış,
kömürleşen, ah kömürleşen
ellerde.

Parmaklar duman kadar ince. Taçlar gibi,
havadan taçlar etrafında—

Büyük. Kül rengi. İz-
siz.
Kral
gibi.

SADAGORA YAKINLARINDAKİ ÇERNOVİTZLİ PAUL CELAN TARAFINDAN PARİS EMPRES PONTOISE'DA SÖYLENEN BİR KÜLHANBEYİ VE HIRSIZ TÜRKÜSÜ

Sadece arada bir, karanlık zamanlarda,
Heinrich Heine, Edom'a

Eskiden, darağaçları varken,
öyle değil mi,
bir yukarı vardı.

Sakalım nerde, ey rüzgâr, nerde
benim Yahudilik ayıbım, nerde
senin karıştırdığın sakalım?

Yol eğriydi, benim gittiğim,
evet, eğriydi,
zira, evet
o doğruydu.

Hey.

Eğri, burnum böyle olacak.
Burun.

Ve gittik biz de Friaul'e.
O zaman yapmalıydık, o zaman.
Zira badem ağacı çiçeğe durmuştu.
Badem ağacı, madem ağacı.

Badem düşü, düş bademi.
Ve bir de bademdüş ağacı.
Hey.
Acı.

SUNU

Ne var ki
ağıyor ağaç. O,
o bile
karşı durur
vebaya.

II

PIRPIR EDEN AĞAÇ

Bir sözcük,
severek seni ona kaptırdığım:
Hiç
sözcüğü

Vardı,
ve arasıra sen de onu bilirdin,
vardı
bir özgürlük.
Yüzüyorduk biz.

Şarkı söylediğim hâlâ hatırında mı?
Apaçık yatıyordun önümde,
yatıyordun bana doğru,
önümde yatıyordun
benim öne çıkan
ruhumun önünde.
Yüzüyordum ikimiz için. Yutmuyordum, hayır.
Pırpır eden ağaçtı yüzen.

Yüzüyor muydu? Etrafında
bir su birikintisi vardı ya. Son göletti.
Siyah ve sonsuz, öylece asılmış,
öylece asılmıştı dünyanın altına doğru.

Şarkı söylediğim hâlâ hatırında mı?

Bu-
ah bu akıntı.

Hiç. Dünyanın altına doğru. Şarkı söylemiyordum.
Apaçık yatıyordun
Yol alan ruhumun önünde.

Akşamlar, gözünün altında
çukur oluşturuyor. Dudak ile top-
lanan heceler-güzel,
sessiz bir yuvarlak-
yardım ediyor sürüngen yıldıza
aralarındaki. Taş,
eskiden şakağa yakındı, burada açar:

bütün
dağılan
güneşlerde, ey can,
göklerde, sen vardın.

ELE-BENZER BİR ŞEY

ELE-BENZER
BIR ŞEY, karanlık,
otlarla beraber geldi:

Hızlı bir biçimde-umutsuzluklar, siz
çömlekçiler!-, hızlı bir biçimde
verdi saat balçığı, sağlanmıştı gözyaşı
aynı biçimde:

bir kez daha, mavimsi çiçek salkımıyla
sarmıştı her yanımızı, bu
Bugün.

...ŞIRILDIYOR ÇEŞME

Ey siz dua keskini, ağzı bozuk, siz
dua keskini bıçaklar
benim suskunluğumun.

Siz benimle sakat-
lanan sözcükler, ey siz
benim düz olanlarım

Ve sen:
sen, sen, sen
benim her gün daha gerçek
eza çekmiş olan Sonrası
güllerin-:

Ne çok, o ne çok
dünya. Ne kadar çok
yol.

Ey koltuk değneği sen, ey kanat. Biz—

Biz çocuk türküsü söyleyeceğiz, hani
duyuyor musun, hani
in ile san ile, insan ile olan, evet
çalılık ile ve
bir çift göz ile olan, orada hazır duran
gözyaşı-ve-
gözyaşı olarak.

ARTIK DEĞİL

ARTIK DEĞİL
bu
kimi zaman seninle
saatin içine dalan
ağırlık. Bu
başka bir şey.

O, boşluğu tutan ağırlıktır,
senin-
le giderdi o.
Adı yok, senin gibi. Belki
aynı şeysiniz. Belki
sen de adlandırırsın beni bir gün
böyle.

RADİX, MATRİX

Taşla konuşulduğu gibi, senin
gibi,
bana doğru bir uçurumdan, bir
ülkeden bana kardeş
olan, bana doğru
savrulan sen,
evvel zaman içinde sen,
sen bir oysa-gecesinde rast-
lanan, sen
oysa-sen-:

Eskiden, ben burada yokken,
eskiden, senin
tarla boyunca yürüdüğün zaman, tek başına:

Kim,
kimdi, o
kuşak, o katledilen, o
göğe doğru kapkara duran:
falaka ve husye-?

(Kok.
İbrahim'in soyu, Jesse'nin soyu. Hickimse'nin
soyu-ey
bizimki.)

Evet,
taşla konuşulduğu gibi, senin
gibi
benim ellerimle oraya
ve hiç'e dokunan, oyledir
işte burada olan:

bir de bu
verimli toprak aralık kalır,
bu
aşağıya doğru,
kendiliğinden çiçeğe duran
taçlardan birisidir.

KARATOPRAK

KARATOPRAK, kara
toprak sen, saatlerin
anası
umutsuzluk:

Elin içinden ve
yarasından sana
doğan kapatıyor
senin çanaklarını.

KAPININ ÖNÜNDE DURAN BİRİSİNE

KAPININ ÖNÜNDE DURAN BİRİSİNE, bir
akşam:
işte
sözümü açtım-: onun ağır ağır
şekli bozuk çocuğa doğru yürüdüğünü gördüm,
o yarı
itilene doğru, o
savaş uşağının pis çizmesinde
doğan kardeşe doğru, o
ölen ufak tefek adama doğru.

Haham, diyordum dişlerimi gıcırdatarak,
Haham Löw:

Bunun
sözünü sünnet et,
bunun gönlüne yaz
yaşayan Hiç'i,
bunun
sakat olan iki parmağını
birbirinden ayır
kurtuluş getiren ulu soze.
Bunun.

Akşam kapısını da hızlı kapat, Haham.

Sabah kapısını birden aç. Hah-

MANDORLA (HÂLE)

Bademde-ne var bademde?
Hiç.
Bademde duran Hiç'tir.
Orda durur da durur.

Hiç'in içinde-kim var? Kral.
Kral, orda durur, kral.
Orda durur da durur.

Yahudi saç lülesi, gri olmayacaksın.

Ya senin gözün-nereye doğru durur?
Gözün bademe dönük durur.
Gözün, Hiç'e dönük durur.
Krala dönük
Öyle durur da durur.

İnsan saç lülesi, gri olmayacaksın.
İçi boş badem, kral mavisi.

HİÇKİMSE'YE YANAŞMAMIŞ

HİÇKİMSE'YE YANAŞMAMIŞ yanağıyla-
ne ki sana, ey yaşam.
Kısa ve kalın elli
sana.

Parmağınız.
Uzaklarda, yollarda,
kimi zaman kavşaklarda,
mola
gevşemiş kol ve bacaklarla
eskilerin toz yastığı
üzerinde.

Odunlaşmış kalp öteberisi:
şişen
sevgi ve ışık uşağı.

Bir alevcik
yarı yalanın hâlâ
bu ve o
mahmur gözenekte
sizin dokunduğunuz.

Yukarıda anahtar sesleri
nefes ağacında
üstünüzde:
en son
söz, size bakan,
şimdi kendisinde olsun ve kalsın.

Sana yanaşmış
kısa ve kalın elli
yaşam.

İKİ EVLE, SEN EY SONSUZ

İKİ EVLE, SEN EY SONSUZ,
oturulamazsın. Bu yüzden
ha bire yapılar kuruyoruz. Bu yüzden
duruyor işte, bu
zavallı yatacak yer, -yağmurda,
duruyor orda.

Gel, sevgilim,
Uzanalım burda, bu
bir ara bölme-: kendisi
yeteri kadar sahiptir, iki kez.

Bırak onu, o tümüyle
kendine ait olsun, yarım ve
tekrar yarım olarak. Biz,
biz yağmur yatağıyız, o
gelsin ve kurutsun bizi.

Gelmiyor, kurutmuyor bizi.

SİBİRYA'VÂRİ

Eğri dualar-sen
onlara katılmıyordun, onlar,
seninkilerdi, sana göre.

Kargakuğusu asılı duruyordu
önünde eski yıldızların:
kemirilmiş gözkapağı ile
duruyordu yüzü-bu
gölgenin altında bile.

Buz gibi esen rüzgârda
kalmış olan ufak bir
çıngırak
senin
beyaz çakıllı ağzında:

Bende de
binyıllık renkteki taş
boğazımda duruyor, yürek taşı,
benim de
dudağımda
başlıyor yeşil küf oluşmaya.

Buradaki moloz yığınından,
ayak otu denizini aşarak
geçiyor, bizim
Tunç Sokağımız.
Burada yatıp sana hitap ediyorum işte
derisi çıkmış
parmağım ile.

Böylece çıkıp Cennet'e girebiliriz
Ve Tanrı'ya nasıl olur diye sorabiliriz
Yiddiş türküsü

İç-
tin sen,
babalardan bana geleni
ve babalardan öte olanı:
—nefes.

Kut-
sanmış ol sen, uzaktan,
ötesinden
benim sönmüş parmaklarımın.

Kutsanmış: Sen, selâm veren sen,
karanlıktaki şamdana.

Sen, gözlerimi kapattığım için ben,
böyle olsun
dan sonra türküye devam etmeyen sesini duyan sen.

Sen, onu söyleyen sen gözleri
olmayan çayırlarda:
aynı, öteki
sözü:
kutsanmış.

İç-
miş.
Kut-
sanmış.
Kut-
sanmış.

A LA POINTE ACÉRÉE

Çıplak duruyor madenler, kristaller,
taştaki oyuklar.
Yazılmamış olan,
dil olarak sertleşmiş,
çıkarır gökyüzünü meydana.

(Yukarıya doğru reddedilmiş, orta yerde,
çapraz olarak,
yatıyoruz biz de.

Eskiden önünde kapı olan sen, masa
ki üstünde öldürülmüş
tebeşir yıldızı vardı:
onun
sahibi şimdi bir-okuyan?-göz.)

Oraya giden yollar.
Ormanda bir saat
fışkıran tekerlek izini izleyerek.
Top-
lanmış
ufak, yarık
kayın kozalağı: karaşın
açıklık, ona
soru soran parmak düşünceleri
ey—
nereye?

Tekrarlanmayana
doğru, oraya
doğru, her şeye
doğru.

Fışkıran yollar oraya doğru.
Yürüyebilen bir şey bu,
selamsız sanki bir yürek olmuş,
geliyor buraya doğru.

III

AÇIK RENKLİ TAŞLAR

AÇIK RENKLİ
TAŞLAR havadan geçiyor, o açık
beyazlar, o ışık
getirenler.

İstemiyorlar
aşağıya inmek, düşmek,
vurmak. Açıyor-
lar,
tıpkı ufak
yabangülleri gibi, öyle açıyorlar,
süzülüyorlar
sana doğru, sen benim Sessizim,
sen benim Gerçeğim-:

görüyorum seni, onları koparıyorsun
benim yeni, benim
herkese ait ellerimle, sen onları
yeniden-aydınlığa koyuyorsun, hiçkimsenin
ağlaması ve adlandırması gerekmeden.

ANABASİS (TIRMANIŞ)

Bu
duvarların arasında yazılmış dar
yolu olmayan gerçek
yukarı ve geri
yürek aydınlığı olan geleceğe.

Oraya.

Hece-
rıhtımları, deniz-
rengi, uzaklara
hiç gidilmemiş yere.

Sonra:
şamandıra dizisi,
dert-şamandıra dizisi
güzel zıplayan saniyelik
nefes refleksleri
ile-:
ışıklı çan sesleri (dum-,
dun-, un-,
kalbin özlem
çektiği yerde),
harekete
geçen. kur-
tarılan, bizim olan.

Görülen, duy ulan, o
özgür-
leşen çadır sözcüğü:

hep birlikte.

BİR CİRİT

BİR CİRİT, solunum yollarında,
öyle gezer, kanat
güçlüsü ve
doğrusu.
Yıldız yol-
ları, dünya tarafından
kıymıkları öpülmüş, zaman
tanecikleri tarafından yaralanmış, zaman tozu,

sizinle yetim kalarak,
lav parçacıkları, cüce-
leşmiş, ufalmış, yok-
olmuş,
kullanılmış ve reddedilmiş,
kendi kendine kafiye,-
böyle geliyor
uçarak, böyle geliyor
yeniden ve geriye,
bir kalp atışını bin yıl boyunca
saklamak için
etraftaki tek ibre olarak,
bir canı,
kendi
canını
yazıyla donatan,
bir tek
canı
rakamlarla donatan.

HAWDALAH

Bir tane, tek
bir tane
iplikte, onda
dokuyorsun-onun
tarafından daha da sarılmış,
açığa, oraya,
bağlı olana.

Büyük
durur iğler
yok ülkesine, ağaçlar:
aşağıdan, bir
ışık ilmiklenmiş hava
minderine, sofra kurduğun,
boş sandalyelerine ve onun
Sabat parıltısına—

şerefine.

MENHİR

Büyüyen
taş grisi.

Gri biçim, gözleri
olmayan sen, taş bakışı, ki onunla
göründü bize dünya, insancıl,
karanlık ve ak çalılık yollarında,
akşamları, senin
önünde, gök-uçurum.

Kuma olan şey, buraya getirilmiş,
kalp sırtından uzaklaşmış. Deniz
değirmeni öğütüyordu.

Sen sabahleyin açık renkli kanatlarla
katırtırnağı ve taş arasında
asılı duruyordun, küçük kelebek.

Siyah, Yahudi muskası
renginde, böyle idiniz,
siz
duaya katılmayan aptallar.

SİRK VE KALE ÖĞLEDEN SONRA

Brest kentinde alev halkalar önünde,
kaplanın sıçradığı çadırda tam,
Ey Sonsuz, türkü söylediğini duydum,
Orada seni gördüm ey Mandelstamm.

Gökyüzü dış limana asılıydı,
Martı ise vinçin üzerinde.
Sonu olan bir türkü söylüyor bilineni.-
Gambot, senin adın "Baobab"tı işte.

Üç renkli Fransız bayrağını
Rusça bir sözcükle tamamladım-
Yitik, yitik olmayan demekti,
Yürek ise sağlam bir yer, anladım.

GÜNDÜZ

Tavşanpostu gök. Hâlâ
yazıyor belirgin bir kanat.

Ben de, hatırlasana,
toz-
renginde, geldim
turna olarak sana.

KERMORVAN

Sen ey eşekkulağı yıldızcığı,
ey gürgen, ey kayın, eğrelti otu sen,
siz yakınlarımla uzaklara gidiyorum,-
senin tuzağına düşüyoruz, ey vatan.

Kapkaradır karayemiş ağacının meyvesi
sakallı palmiye onu yanında bilir.
Seviyorum, umuyorum, inanıyorum,
ufak çekirdekli hurma aralık kalır.

Bir söz söylenir-kime? Kendisine:
Servir Dieu est régner, -onu ben
okuyabilirim, aydınlanıyor hava,
gidebilirim Kannitverstan ülkesinden.

BAMBULAR KESTİM

BAMBULAR KESTİM:
senin için, oğlum,
yaşadım ben.

Yarın sökülüp
götürülen kulübe, duruyor
durduğu yerde.

Payım yok bu yapıda: sen
bilmiyorsun, çevremi
hangi kaplarda
kuma boğdum, yıllar önce,
buyruklara uyarak.
Özgür'den geliyor senin kumun-
özgür kalacak.

Burada tutunan sazcık, yarın
ayakta durur yine,
ruh seni nereye çekerse çeksin
bağlanmamışlığın içine.

KOLON

Sözün gecebekçiliği
ışığında gezebilen tek
bir el yok.

Ama sen, uyumuş olan, hep
dile uygun gerçeğinle her
molada:
kaç
ayrılık için
tekrar yola hazırlıyorsun onu:
bellek
yatağını!

Hissediyor musun, yatıyoruz
beyaz bin
renklilerden ve bin ağızlılardan
önünde zaman rüzgârının, nefes yılının, kalp-hiç'in.

IV

NE OLDU?

NE OLDU? Taş dağdan çıktı birden.
Kim uyandı? Sen ve bir de ben.
Dil, dil, Yer'in yanında, Yıldızla beraber.
Daha yoksul. Açık. Doğulan yer.

Nereye gidilecek? Sesli bir ülkeye.
Gidildi taş ile beraberiz diye.
Kalp kalbe. Fazla ağır geldi bak.
Doğrusu daha ağır, daha hafif olmak.

BİRLİKTE

On üç Şubat. Yüreğin ağzında
uyanık Schibboleth. Seninle
Peuple
de Paris. No pasarán.

Solunda bir kuzu: o, Abadias'tır,
Huesca ihtiyarı, köpeklerle geldi
tarlayı geçerek, sürgünde
bembeyaz bulutuydu
insan soyluluğunun, bize
elimize söyledi muhtaç olduğumuz sözleri, o
Çoban-İspanyolcası'ydı, arasında

"Aurora" kruvazörünün buz gibi ışığında:
kardeş eli, sallıyordu
söz büyüklüğündeki gözlerden
çıkarılmış olan bağı-Petropolis,
unutulmayan gezgin kent
senin de Toskana usulü kalbinde yer tutmuş

Maden ocaklarına barış!

DIŞA DOĞRU TAÇ ÖRÜLMÜŞ,
geceye tükürülmüş.

Hangi
yıldızlarda! Hep
kül rengi işlenmiş kalp çekiç gümüşü. Ve
Berenis'in başındaki saçları, burada da-örüyordum,
çözüyordum,
örüyorum, çözüyorum.
Örüyorum.

Ey mavi dağ geçidi, sana doğru
güdüyorum altınları. Bir de
hayat ve sokak kadınlarla çarçur edilenle,
onunla geliyorum ve geliyorum. Sana,
sevgilim.

Lanet ve dua ile bile. Hem de
benim üstümden her
vızıldayan topuzla: o bile
bir tanesine eritilmiş, o da
sana doğru bir çükle bağlanmış,
demet-ve-söz.

İsimlerle, doyurulmuş
her sürgünden.
İsimlerle ve tohumlarla,
isimlerle, banmış
tüm
çanaklara, doldu duran senin
krallık kanınla, ey insan, -tüm
çanaklarına büyük
getto-gülünün. oradan
bakıyorsun, ölümsüz olan o
kadar çok ölünmüş olan ölümlerden sabah yollarında.

(Ve biz Varşovanka türküsünü söylerdik.
Kamış kaplı dudaklarla Petrarka.
Tundra kulaklarında, ey Petrarka.)

Ve bir toprak yükseliyor, bizim,
bu işte.
Ve biz göndermeyeceğiz
bizimkilerin hiçbirisini aşağıya
sana
ey Babil.

BENİM NEREME DÜŞTÜ ÖLÜMSÜZ SÖZCÜK

BENİM NEREME düştü ölümsüz sözcük:
göğün boğazına alnın ardında duran,
oraya gidiyor, çöp ve salya yardımıyla
Ülker yıldızı, benimle ömür süren.

Uyaklar gece evinde, nefes pislikte,
göz bir imge kölesi-
Yine de: tatlı bir sessizlik, bir taş,
onun geçmediği şeytan minaresi.

LES GLOBES

Çıkmaza sapan gözlerde-oku:

güneş yolları, kalp yolları,
acele geçen, güzel olan nafile.
Ölümler ve onlardan
doğan her şey. O
kuşaklar zinciri,
burada gömülen ve
hâlâ asılı duran, havada,
uçurum kenarlarında. Tüm,
yüzlerin yazısı, ki onda
vızıldayan sözcük kumu delik açar-ufak sonsuz olan,
heceler.

Her şey
en ağırı bile,
kanatlanacak gibiydi, hiçbir şey
geri kalmadı.

HUHEDİBLU

Ağır, ağır, ağır
davranan
söz yollarında ve söz-orman yollarında.

Ve-evet-
körükleri şairlerin gizli oturumlarda
nefesli çalgı sesleri, ikindi sesleri, fısıldamalar ile yılan
sesleri çıkarır, mektup yazarlar.
Uğursuz gelen,
el ile parmakların bağırsak zarı, üzerinde
yazıdan uzak izleri
bir peygamberin adı,
hitap, yazı ve suçlama, altında
hiç-insan günü tarihinin Eylül'de-:

Ne zaman,
ne zaman açacaklar, ne zaman,
ne zaman açacaklar, hühendiblü,
huhendiblu, evet, Eylül-
gülleri?

Hüh-on tue... Evet, ne zaman?

Ne zaman, zamanzaman,
çılgınlık zamanı, evet çılgınlık,-
ey kardeş
körleşmiş, kardeş
sönmüş, okuyorsun,
bunu burada, bunu:
birbirinden
farklı-: ne zaman
açacak o, o ne zaman,
o nereden, o nereye ve ne

ve kim
kendinden, şöyle kendine yaşıyor,
dingil sesi, yerküre, keskin
kulaklı olduğu için vızıldayan
ruhunun kulağında,
dingil sesini derince
tâ içinde bizim oturduğumuz
yıldız gibi yuvarlak pişmanlığımızda? Zira
hareket ediyor, yine de, kalp duyusunda.

Ses, o,
O-sesi, a,
A ve O,
bu o, bu-darağaçları-yeniden, bu a-yetişiyor,

eski
adamotu tarlalarında yetişiyor
süssüz-süsleyen bir ek ot olarak,
ek ot olarak, sıfat olarak, balta sözü olarak,
sıfat-
ımsı, böyle işte
insana yanaşıyorlar, gölgeler,
farkına varılır, her şey
onlara karşıydı-
bayram tatlısı, başka bir şey değil-:

yalan,
çağdaş ve yasal
işine bakıyor Schinderhannes,
toplumsal ve alibisiyle, elbili, ve
yulcuk, yulcuk:
varlığı şişman geğiriyor,
geğiriyor ve giyotini düşürüyor, call it (deh!)
love.

Oh guand refleuriront, oh roses, vos septembres?

KULÜBE PENCERESİ

Göz, karanlık:
kulübe penceresi olarak. Topluyor,
dünya olmuş olan, dünya kalacak olan: Doğu'yu-
gezenleri orada
duranları,
insan-ve-Yahudi olanları,
bulutlardaki halkı, manyetik olarak
çekiyor seni, yürek-parmaklarla,
seni, yeryüzü:
geliyorsun, geliyorsun,
oturacağız, yaşayacağız, bir şey

-bir nefes mi? bir isim mi?-

yetim kalmış alanlarda dolaşıyor,
dans ederek, kabaca,
melek-
kanatları, görünmeyenle ağırlaşmış,
derisi yüzülmüş yaralı ayağı ile, başı
kömürleşmiş yükü ile yağan
kara doludan, orada da
Witebsk'te de yağan,

-onlar, onu ekenler, onlar
onu yazarak uzaklaştırdılar
mim sanatçısı gibi bir bazoka pençesiyle!-,

gidin, etrafında dolaşın,
arayın,
aşağıda arayın,
yukarıda arayın, uzakta, arayın
gözünüzle, indirin
Alpha Centauri, Arktur, getirin
yanına ışını, mezarlardan,

Getto'ya gidin ve Aden'e de, toplayın
takımyıldızı, ki o,
insana ihtiyacı var, oturmak için, burada,
insanların arasında,
katedin
harfleri baştan başa ve harflerin ölümlü-
ölümsüz canını,
gidin Alef'e ve Yod'a ve daha ilerisine,

oluşturun Davud'un kalkanını, onu
alevlendirin, bir kez,

onu sondürün-işte duruyor orada,
görünmez olarak, duruyor
Alef ve yine Alef'te, Yod'da,
ötekilerin yanında,
hepsinde: sen-
de de,

Bet, -bu o
evdir, masanın durduğu

ışıkla ve ışıkla.

ACI SÖZCÜĞÜ

Kendini bıraktı senin eline:
bir sen. ölüm olmaksızın,
ki benliğim onda kendine geldi. Dolanıyordu
sözcüksüz sesler etrafta, boş biçimler, her şey
onlara giriyordu, karışık
ve ayıklanmış
ve tekrar
karışmış olarak.

Ve sayılar
birlikte örülmüştü
sayılamayanla. Bir ve bin ve onlardan
önce ve sonra
kendinden daha büyük olan, daha küçük, olgunlaşmış ve
ileri geri
dönüştürülmüş
çimlenen bir Hiçbirzaman'a.

Unutulmuş olan uzanıyordu
Unutulacak olana, kıtalar, kalp bölümleri
yüzüyordu,
batıyor ve yüzüyordu. Kolomb
gözünde güz
çiğdemi, o ana-
çiçek,
direk ve yelken öldüruyordu. Her şey yola çıktı,

özgür olarak
keşif hevesiyle,
rüzgâr gülü soluyordu, yaprakları
dökülüyordu, bir dünya denizi
kitle halinde ve ortada çiçeğe durdu, kara ışığında
düzensiz dümen çizgilerini. Tabutlarda,
kül kavanozlarında, su sürahilerinde
uyanıyordu bebekleri
yeşim, akik, ametist-halklar,
kabileler ve soylar, bir kör

olsun
kendini düğümle sokuyordu
yılan başlı özgür-çiy'e-bir
düğüm
(ve ters, ve karşıt, ve fakat ve ikiz ve bin
düğüm), ki onda
sansar yıldızlarının
karnaval gözlü yavruları derinlerde
hece, hece, hece-
liyordu, liyordu.

LA CONTRESCARPE

Nefes sikkeni çıkart
senin ve ağacın etrafındaki havadan:

o kadar
çok
istenmektedir o kişiden,
ki umut ikide bir taşıyor
o yürek sırtı yolu-o kadar
çok

dönemeçte,
ekmek yayına rastladığı
gecesinin şarabını içen, şarabını
yoksulluk ve krallık muhafızlarının.

Eller birlikte gelmedi mi, bekçilik yapan,
gelmedi mi derince
bir kupa gözüne yerleşmiş olan mutluluk?
Gelmedi mi, kirpikli
insan gibi ses çıkaran Mart kamışı, ışık saçan
bir zamanlar, uzaklara?

Posta güvercini rotasından çıkmış mıydı, halkası
okunaklı mıydı? (Bütün
bu bulutlar onun çevresinde -okunaklıydı.) Katlandı mı
sürü? Ve anladı mı
ve onun gibi uçup gitti mi?

Arduvaz taşı gemi ızgarası-güvercin
omurgasına kurulmuştur, yüzerler. Akılsızlar
yüzünden ileti kanıyor, geçkin olan
genç yaşta güverteden atılır:
Krakow'dan
geçerek geldin,

garında
bakışlarına doğru bir duman aktı,
o tâ sabahtandı. Altında
Paulovnyaların
bıçakları dik gördün, tekrar,
mesafe yüzünden keskin. Dans
ediliyordu. (On dört
Temmuzlar. Artı dokuzdan fazla.)
Ters, maymun dizesi, eğri ağız
mim sanatçısı gibi oynanmış yaşantı. Bir beyefendi
kalabalığa yoneldi, kumaş pankartına
sarılı olarak. Çekti
kendisine
ufak bir hatıra fotoğrafını. Onun
otomatiği
sen'din.

O bu yakın-
laştırma. Ama yine de,
senin gitmen gereken yerde, bu tek
keskin
kristal.

HER ŞEY FARKLIDIR

HER ŞEY FARKLIDIR, senin düşündüğünden, benim
düşündüğümden.
bayrak dalgalanıyor hâlâ,
hâlâ kendilerindedir ufak gizemler,
hâlâ gölgelere yol açıyor, o yüzden
sen yaşıyorsun, ben yaşıyorum, biz yaşıyoruz.

Gümüş sikke eriyor dilinde,
onun tadı Yarın. Hep, bir yol
Rusya'ya doğru kalbine yerleşiyor,
Karelyalı kayın ağacı
durdu
bekledi.
Ossip adı sana doğru geliyor, sen ona anlatıyorsun,
zaten bildiklerini, o alıyor onları, senden kabul ediyor, elleriyle,
sen onun kolunu omzundan ayırıyorsun, sağ sonra sol,
yerine kendilerininkini takıyorsun, ellerle, parmaklarla, çizgilerle,

-kopmuş olan, tekrar kaynaşıyor-
işte onlar, al onları, ikisi birarada önünde,
adı, adı, eli, eli,
al onları rehin olarak kendine,
o da onu alıyor, ve sende
tekrar senin olan, onun olan var,

yel değirmenleri

ciğerlerine hava gonderiyor, sen kürek
çekiyorsun kanal, lagün ve kanaletleri aşarak,

söz ışığında,
pupada hiçbir Niçin, burunda hiçbir Nereye. bir koç boynuzu
kaldırır seni

‚Tekiah!-

bir trombon sesi gibi gecelerden güne doğru, kâhinler
birbirini parçalar, insanın
kendi barışı var, Tanrı'nın
da kendisininki, aşk
yataklara geri döner, kadınların
saçları tekrar uzar,
içe doğru kıvrılmış
göğüslerindeki tomurcuk
tekrar ortaya çıkar, yaşam
ve kalp çizgilerine doğru uyanır
senin elinde, kalçalardan yukarıya gelen,-

adı nedir, senin ülkenin
dağın ardındaki, yılın ardındaki?
Adını, biliyorum ben.
Adı, o kış masalı gibi,
yaz masalı gibidir adı,
annenin üçyıl ülkesi, oydu işte,
odur,
her yerde dolaşır, tıpkı dil gibi,
at onu, kurtul ondan,
ama yine ona sahip oluyorsun, bir de ona
Moravia çukurluğundan
gelen çakıl taşı,
senin düşüncenin Prag'a taşıdığı,
mezara, mezarlara, yaşama,
çoktan
gitti, mektuplar gibi, tüm
laternalar gibi, tekrar
onu araman gerek, oradadır,
ufaktır, beyaz,
koşeyi döner donmez, oradadır,
Normandie-Niemen yakınlarında- Bohemya'da,

orada, orada, orada,
evin arkasında, evin önünde,
beyazdır, beyaz, şoyle der:
Bugün-bu geçerlidir.

Beyazdır, beyaz, bir su
fışkırığı içinden yolunu bulur, bir kalp fıskiyesi,
bir ırmak
adını biliyorsun, kıyılarda
günün ışığı var, tıpkı isimdeki gibi,
onu yokluyorsun, elle:
Şafak.

VE TARUSSA'DAN GELEN KİTAPLA

Bütün şairler Yahudidir
Marina Tsvetayeva

Oradan
Köpek takımyıldızından,
içindeki parlak yıldızdan ve cüce
ışık saçandan, o örnekte
yolları dünyaya doğru yansıyan,

oradan
hacı bastonlarından, oradan, Güney'den, yabancı
ve gece dokusu kadar yakın
görülmemiş sözler gibi,
dolaşarak
edinilmiş
amaç ve mezar taşı ve beşikler ortasında.

Oradan
sana yönelen gerçek, ve önceden ve geçerken,
oradan
yukarıya doğru soylenenden,
orda hazır duran, bir tanesi
kendi kalp taşlarına benzeyen, tükürülen
bütün bozulmayan saat mekanizmasıyla, dışarıya
doğru olmayan ülke ve olmayan saate. Aynı
tik tak ve tik tak sesi ortasında
iri kum küplerinin
geriye doğru sırtlan izlerinde,
yukarıya doğru izlenebilen

şeceresi
onların ve kendi adlarının
yuvarlak geçitiyle.

Bir
tek ağaçtan, bir tek.
Evet, ondan da. Ve etrafındaki ormandan. Orman tarafından
ayak basılmamış, o
düşünceden, kendisinin yetiştiği, ses olarak
ve yarı sesli ve kök-ses ve son-ses olarak, İskit
biçiminde uyaklı
ölçeğinde
yanlış vurulan şakağının,
ve
nefes alınan bozkır otlarıyla
ki onlar kalbinde yazılı
saat bölmesinin-âleme doğru
âlemlerin
en uzağına,
büyük orta uyağa
konuşmayan
halklar bölgesinin ötesinde, sana doğru
dil terazisi, söz terazisi, vatan
terazisi sürgün.
Bu ağaçtan, bu ormandan.
Köprünün
kesme taşından, ki oradan
yaşamın içine çarptı o, kanatlar
yara dolu,-
Mirabeau köprüsünden.
Oka'nın akmadığı. Et quels
amours! (Kiril harfler, dostlarım, onlar da
Seine'in üstünden atla geçti,
Ren üzerinden de.)
Bir mektuptan, ondan.

Tek mektuptan, Doğu mektubundan. Sert,
minnacık söz yığınından,
korumasız gözden, ki onu
her üç
kemer yıldızına Orion-Yakup
bastonuna, sen,
tekrar çıkageldin!-
götürür gökyüzü
haritasında, kendisine açılan.
Bunun olduğu masadan.

Bir sözcükten, bu yığında
o, masa,
kürekçi yeri olmuş, Oka ırmağından
ve sulardan gelen.

Yan sözcüğünden, bir
kürekçinin gıcırdattığı, yaz sonu kulağına
kendi keskin
kulaklı iskarmozuna:

Kolhis.

HAVADA

HAVADA, orada kalır senin kökün, orada,
havada.
Dünyaya ait olanların toplandığı, topraksı,
nefes-ve-balçık.

Kocaman
gidiyor yanmış olan yukarıda,
yanmış olan: üflemeli çalgı, rahat
eden uğurböceğinin ötüşünde, ana gibi, yaz gibi,
canlı kan rengi kenarında
bütün kaba
kış gibi sert ve soğuk
hecelerin.

Onunla beraber
dolaşır meridyenler:
e-
milmiş onun acısıyla
güneşin yönlendirdiği. ülkeleri kardeş kılan acısıyla
öğleyin sozünden sonra
seven
bir uzaklığın. Her
yerde Burası ve Bugün'dür, umutsuzluktan kaynaklanan
panltı var,
ki içine ikiye ayrılmış olanlar giriyor
körleşmiş ağızlarıyla:

öpücük, geceleyin
bir dile anlam vuruyor, onların uyandığı, onların-:

geri gitmişler
korkutucu büyü ışınına,
dağılmış olanları toplayan,
Yıldız Çölü Can'dan götürülmüş olanları, yukarıda

onların bakış ve gemilerinin
uzayında çadır yapanları,
ufacık umut demetlerini,
içinde baş meleklerin tüy sesleri duyulur, kader de,
erkek kardeşleri, kız kardeşleri, kimi
fazla hafif, kimi fazla ağır, kimi
fazla hafif bulunmuş
dünya terazisinde
ensest kucağında,
verimli olan, yaşam boyu yabancılar,
yıldızlar tarafından spermlerle süslenmiş,
ağır ağır derinliklerde yatan, vücutları
eşiklerde kuleler, barajlar oluşturmuş,-

geçit yeri yaratıkları, ki
tanrıların sakat ayakları oradan
topallayarak geliyor-
kimin
Yıldız Zamanından geç?

İÇİNDEKİLER

I

İçlerinde Toprak Vardı 7
Derine Gitmenin Sözü 8
Şarapta ve Kayboluşta 9
Zürich, zum Storchen 10
Üçümüz, Dördümüz 11
Ne Kadar Çok Yıldız 12
Senin Göçüp Gitmen 13
Her İki Elde 14
Oniki Yıl 15
Tüm Düşüncelerimle 16
Su Bendi 17
Sensiz Sonbahar Kokuları 18
Buz, Cennet 19
Mezmur 20
Tübingen, Ocak 21
Özsuyu Gibi 22
Bir Külhanbeyi ve Hırsız Türküsü 24
Sunu 25

II

Pırpır Eden Ağaç 28
Ele-Benzer Bir Şey 30
...Sınıldıyor Çeşme 31
Artık Değil 32
Radix, Matrix 33
Karatoprak 35
Kapının Önünde Duran Birisine 36
Mandorla (Hale) 37
Hiçkimse'ye Yanaşmamış 38
İki Evle, Sen Ey Sonsuz 39
Sibirya'vari 40
Benedikta 41

A la Pointe Acérée 42

III

Açik Renkli Taşlar 44
Anabasis (Tırmanış) 45
Bir Cirit 46
Hawdalah 47
Menhir 48
Sirk ve Kale Öğleden Sonra 49
Gündüz 50
Kermorvan 51
Bambular Kestim 52
Kolon 53

IV

Ne Oldu? 56
Birlikte 57
Dışa Doğru Taç Örülmüş 58
Benim Nereme Düştü Ölümsüz Sözcük 60
Les Globes 61
Huhediblu 62
Kulübe Penceresi 64
Acı Sözcüğü 66
La Contrescarpe 68
Her Şey Farklıdır 70
Ve Tarussa'dan Gelen Kitapla 73
Havada 76

Paul Celan'ın şiirlerinde dikkat çeken ilk özellik,
onun çeşitli ülkeler ve dillerden kaynaklanan
çok yönlü zengin kültürüdür:
Alman, Musevi, Romen ve Fransız kültürü.
Celan'ın şiirini sadece okumak yetmez, onları
işitmek bir zorunluluktur.
Çünkü ritm, genel bir değerlendirmeyle, onun
tüm özelliklerine hizmet eder.

Artshop Yayıncılık
savaş sonrası Avrupa şiirinin
en büyük temsilcilerinden biri olan
Paul Celan'ın (1920-1970) bu değerli kitabını
Gertrude Durusoy ve Ahmet Necdet'in
titiz çevirileriyle
okurlarına sunmaktan kıvanç duyar.

artshop
ISBN 975-6038-10-1
9 789756 038109
KDV dahil 4,9 ytl